

СЕРДАЛО

евет

Советски Союз Коммунистически парти Нохч-Галггай област комитетта
а Шолжа-Галгай горкома а, Нохч-Галггай АССР-а оргкомитетта а
Шолжа-Галгай кхалхегамхой депутатий Советга а орган

Ера

7

Ноябрь
1957 шу

№ 37 (2152)

Мах 20 кеп.

Дакъал хилда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 40 шу дизар!

Коммунистически партен кулгалца коммунизм котъяларга гю

Дегаш гюздайна, патриотически дог чюагга айдларца дезду советски адамаша Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически Революцен 40 шу дизар. Вайца цхьана из диндурдоаца дн белгалдоакхаш ба вай доттаггай халкха демократен мехкий кхалхегамхой, дунен дерригача мехкашара миллионаш нах. Из кхетадеш да. Октябрьски революци дунен тла боккха лоархлал болаш я. Октябрь котбашначул тлехьагга В. И. Ленина яздора: «Доакхал де а, воаш ираз долаш лархлал а бокхо я вай, лавтта цийх хьалдиза, адамаш модалген акса дерздарген кхачалца дига акха акха, капитализм эггара халха дунен цхьан ми-ланге йоюкае вайна магаракх...» Имперализман фронт йоха а яь Октябрьски революцен дунен исторен керда зама — капитализм йохарен социализм коммунизм котъяларен зама хьайиллар.

Вай республикан кхалхегамхой ций дездарга байкар Нохч-Галггай автономн юхаметтаоттаря йовзаш йола коталонаш а яьха. Шой дай-мехка цабаьхка 150 эзар нохчийн галггай ба. 11 эзар нохчийн галггай шой ценошка бах. Цабаьхкаш кхалхегамхой юкье активни даьха лоацаш ба.

Ерригача республиканна бовзаш ба слесарь Альдиев Саварби, дояркаш южарий Ганиев. иштта кхьаьла шой ца юкбеш болх беш бола нохчийн галггай.

Дакхенна дика совглат деннад Нохч-Галггай совнархоза предпрятеша. Ханал хьалха, 23 октябре кхоачашьий нис бетта йола валовни продукция хьаьра план. Дладахача шера цу хана арахийдачул 200 миллион сом дукхалга продукция арахийдай, дика лавкхеннай балха овсарле, хламакх длабод мах лохараш кхоаьд 40 млн. совг сом.

Йоксий коталонаш яьхай республикан юрта бовхаман кхалхегамхой. 25-ча Октябре 110 процент кхоачашьий плат дладалара а докхара а план.

Ханал хьалха гурахьа дув ялаташ дладинна яьлар Нурски района колхозаш, Нестеровски МТС-а зона колхозаш, Лермонтовски совхоз.

Хьайбаш леладеча болх-лоша дукхка а продукташ енай пачаьхалхенна. Укх дог гюздайнача де-ношка вай мехка кхалхегамхойна шой еррига уйлаши дегаш советски адамий коталонаш йалашьаьча Коммунистически партеца я.

Коммунисташ социалистически Дакъ чюаггаьра кюсам лоаттабара юха-баргбоацаш хиларца бовзаш ба вай халкхьанна. Цар шоашта тлехьа адамаш а доахаш шой хьаьхьокх коммунистически общество хьал мишта е эза, халкхьаьра буьзам чюаггаь.

Кхалхегамхой хьашташ кхоачашдарна кюсам лоаттабарца Коммунистически парте доазув доацаш шийх кхалхегамхой безам болит.

Коммунистически партен кулгалца советски адамаша хьайилр низ бола социалистически индустри, дунен тла эггара боккхалга бола механизированни юрта боахам.

Партен кхалхегамхойца-ра буьзама чюаггаьло тохкаш ха яр сийлахь — боккха Дакхен тлом хинна ха. Партен кулгалца советски адамашен тлехьа низашен шой Дакхен сий лорадир. Машаре дахача шерашка кхь а лавкхелар вай партен авторитет. СССР XX-ча съезда соцамаша советски наьха дог ураоттадир. Дог гюздайнача укх депошка яьха коталонаш коммунизм хьаьларна доккха даьха лоацаш я.

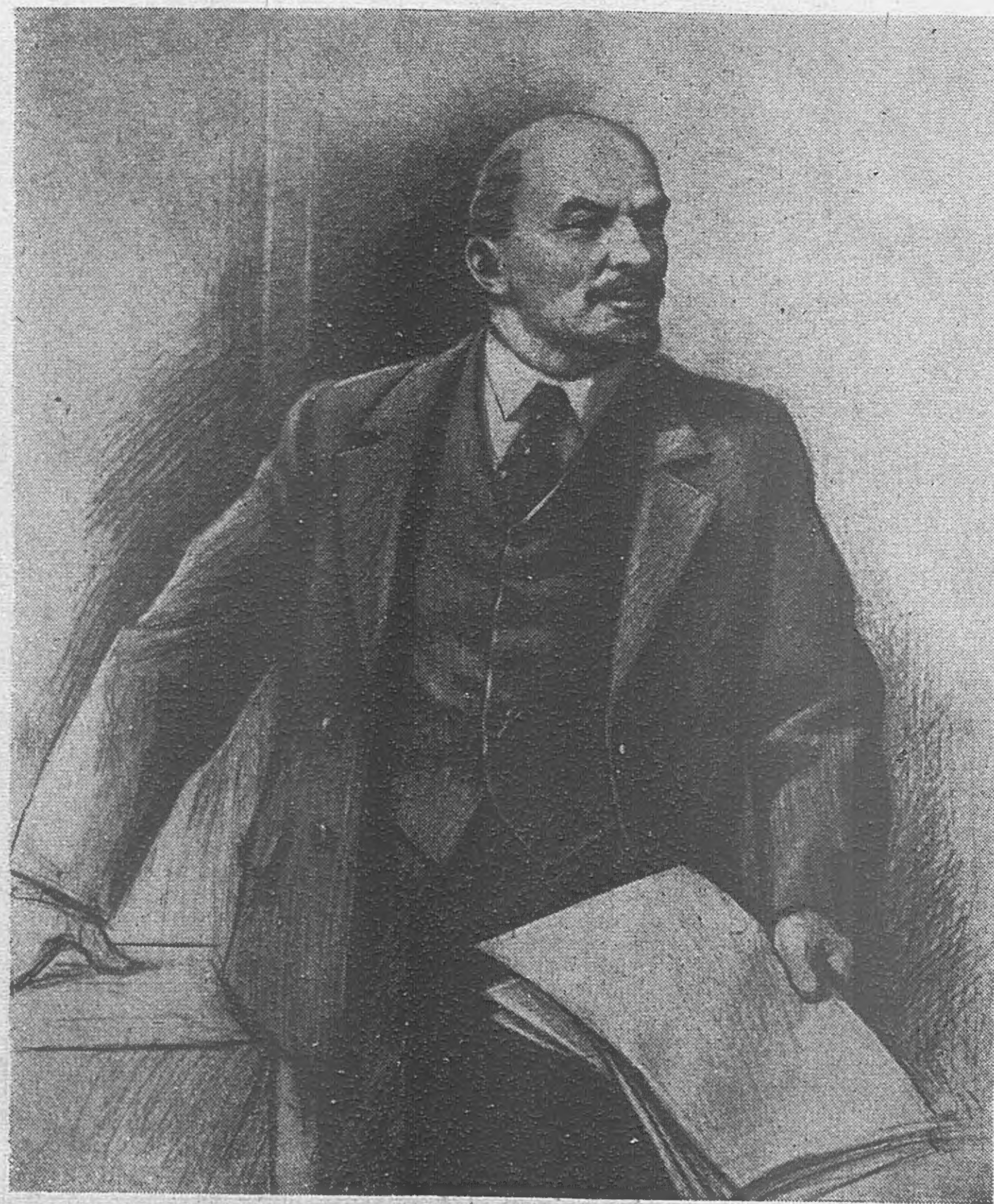
Партес керда декхар тладиллад хланз — сага сих продукция арахеьара гюлаьхка хьалха латтача капиталистически мехкашта тлехьа-куьулга. Вай партес тладилла лоархлалера цхьаьхка декхар — сага сих дуьх, шур, даьтта арахеьара гюлаьхка гартгарча шерашка США-на тлехьакуьулга да.

Техника длахо а тоьара тлехьа хьалха латташ йола керда техника а технологи а юкье йоалаьра тлехьа, дикагга йола машинаш механнизман хьаьра тлехьа, кхашкара ялаташ хьувкхьитара тлехьа, хьабай продукция деггаьлоьара тлехьа кюсам лоаттабелга — из да советски сага гартгара, синара гюлаьх. Йалаьмате йокхий хитгара электростанцеш, заводаш, фабрикаш хьалбеш латтарак, мехка-даьтта доалла керда моттигаш лахарак, башь ерий да-ла лавташ аха доладарак, гал да доалаш деггаьлоьаш латтача производительни низех хов советски адамашта Коммунистически партен политикан хьинар, адамий хьал торо тоьарна цо хаданза йоакхо елга. Цудухьа цлакхка а бовц вай мехкаш-кара кхалхегамхой Коммунистически партеке бола тешам, цудухьа дегга чуря разза хиле кхоачашду цар цо тладехка декхараш. Кхь а чюаггаьла догденна каранй-цал цар партес хьалхашка оттаьда декхараш кхоачаш-дара гюлаьх.

Советски адамаш теш, партен ленински барт-цхьо-агго хилар а, кхалхегамхой хьал-торо тоьара тлехь цо беш бола болх бизза чакх-бакхьарна лоархлалера дола гюлаьх хиларак. Адамаша чюаггаьло из барт-цхьо-агго — социалистически общество низ хиларак бола тешам, коммунизм оттаьрг хиларак бола тешам. Шой Коммунистически партена гонаьха аьхка кхотабенна бола советски нах толамашта тлехьа толамаш доахаш дог тийша болхаш латт.

Советски Союзан кхалхегамхой! Коммунистически партен барт-цхьо-агго — социалистически строян низаш духдуьла хьаст а коммунизм оттаьча керда толамаш да-хара бола тешам а ба! Дакъгала хийла партени адамий йохарггюаца цхьо-агго!

Коммунистически партен кулгалца — коммунизм котъяларга гю!

В. И. ЛЕНИН

ЯНДАРЕРЧА ОТДЕЛЕНЕС ШИЙ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАЬД

Назаровски совхоза Яндарерча отделенес коллектив доккхача толамашца енай сийлахь — йоккхача Октябрьски социалистически революцен шовзткьа шу дизарга.

Совхоз «Вашаггаьла» хана денз шовзта хьалхашка доккхий декхараш а оттаьда, цул совг йаьли — Юртарча отделенес шовзткьа шу дизарга.

Хьайбаш ялаташ, кхьайола культуьраш юксий коллектив. Юкьерча боврамаг лавкхалча хьаьра гектара тлара кля — 14 центнер, тидургагаш 11 центнер, хьажлалаш 11 центнер, яьжкхьай отделенес.

Хьанзехьа а дладинна даьна-даьна гуракх дув кля, планакх 1050 гектар е эзаьча, 1400 гектар а ювш.

Лартгга кийчо яьй отделенес хьайбаш йангара дахара. Планах 200 тонн кийчье эзаьча, 3500 тонн сьлос кийчье, цул совг йол а йалашьий. Пача-хьалхьен кля, хьажлалаш гиндуьргаш дладалара тлан райо-не эггара хьалха кхоачашь-яьй отделенес. Дика белаш дара глорбашна ба тракторни бригада бригадир Галаев Ябдурхьаман, трактористашни. Хамхоев Габо, Часыгов Паша, Шляхов, комбайнер Хамхоев Юсупи, (130—150% балха нормаш кхоачашьий пар), болхлой ин. Копикова Марем, Султыгова Либи, Мальсагова Заловбан, Часыгова Банати, Хаутиева, Мержоева С., Гайсанова С. Белхаш лартгга чакхадарак а, соци-

листически тлоаьамаш кхоачашдарак а совхозий болхлой профсоюз а обком совггата «Родина 52» яьх радиоприем-ник енай отделенес.

1-ча октябьра денз хьа йаьли-Юртарча отделенес хьаж-кляш чуьца новкостал де хьара денна 70—100 сат ух Яндарерча отделенес.

Цу белха хьалхале лелаш а из вьаштлехьа бокхаш а ба юрта советга председателн. Мержоев Маьмаьд, агроном Дзейтов Йоранл.

Яндарерча отделенес коллек-тивно дош лу длахо йодача хана шовзта мамонта совхоза бовхам лавкхе а, шоашкара дле байракх сийленца лелаш а, КПСС XX-ча съезде оттаьда декхараш доккхача толамашца кхоачашьде а.

АЛБОГАНЬЕВ ХАМАТХАН, Назаровски совхоза Яндарерча отделени управлюшчи.

СССР Тлехьа лораяра Министра ПРИКАЗ

1957 ш. 7 ноябьра

№ 202

гор. Москва

Новкостий салтийн матросаш, сержанташи, старшинаши!

Новкостий эпсараш, генералаш, адмиралаш!

Тахан советски халкхон цун Тлехьа низашен чюагга дездеш да Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 40 шу дизара дерригача адамий цай.

Из лоархлеме дола шу дизара вай мохк наьха бо-да коммунизм хьалгьяра ленински план кхоачашьярна тлехьа толамаш дахара. Коммунистически партес кулгал а деш советски халкхо вай Дакхен дунен юкьерча низ болча мехкех цхьа мохк, чюагга деггаена промышленности боккха юрта боахам бола мохк баьб. Из дарах докхий толамаш даьхад халкха вахара а культуран а хьал айдара. Советски Союз йода илмей техникеи сикха хьалха далара наьк тла.

Хьама, хьадеш кхалхегаш йоаллача Советски Союз-ца хаддаш чакхйохаш машар безаьча халкхаша чюагга хьаллоацаш йола машара политика. Хьаьта а советски халкх лоархлал цаьбича далац реакционни империалистически гюзараша «с позиции силы» яьх политика чакхйохаш дунен мехкашта юкьерга гюла-кхаш толхадеш хилара.

Октябрьски революцен даьха докхий толамаш лорадаш вола тешаме хьаьхо ва Советски Тлехьа Низаш. Коммунистически партеси Советски правительствоси вай пачаьхалкхе тлехьа лораяра массаза а йоакхо еш хиларак эггара кердагча герзашцеи техникаи кийчдаь а, Советски пачаьхалкхе лораяро дладеьча тайпара лавка латташ а да.

Советски Тлехьа Низий лични состава декхар керда тлехьа техника а герз а йомадар, тлехьа дисциплинеи цхьоаглон чюаггаьра, кляьд ца луш частейи кемайи тлехьа кийчо лавкхьар да.

Моаршал да салташкен, матросашкен, сержан-ташкен, старшинашкен, эпсарашкен, инаралашкен, адмиралашкен Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен шовзткьа шу дизарга. Дерри-гача адамий цай дездеш.

ПРИКАЗ ЛУ:

Тахан, 7-ча ноябьра, салют ле вай Дакхен столи-це — Москве, союзни республикай столицашка, турпала городашка: Ленинграде, Сталинграде, Севастополе, Одессе, иштта Львове, Калинин-граде, Мурманске, Хабаровске, Владивостоке, Петро-павловске-Камчатке — артиллерийски шовзткьа зал-паца.

Дакъал хилда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен шовзткьа шу дизар!

Моаршал хилда Советски турпала Халкхон сий долча цун Тлехьа Низаштеи!

Моаршал хилда вай мехка социализм коммуниз-ми хьалгьяра дог урауттадеш, из вьашаггдоллаш а йолча Коммунистически партен — Октябрьски рево-люцен баьчча!

СССР тлехьа лораяра Министр
Советски Союзга маршал
Р. МАЛИНОВСКИЙ.

9 бетта 1318900 сом пайда беннаб

Докххьайча толамашца цезду Сийлахь-йоккхача Октябрьски революцен 40 шу дуьза дн

Шолжа-Галгай тларча вагонни-каша. Вагонни участко 10 беттара план 22-ча октябьре кхоачашьий.

Х. ОСМИЕВ

Москва

Москва, Москва! Це майдане!
Дам детлу Россен дог!
Хьаьга хьажаш ма-д ер дуне,
Хьаьга баккха герташ ког.

Наьха уйлаш, боккха тешам,
Мавзолей бун мо, ла тлауьз,
Кьамий шоал, мерза безам
Ла, кляьд ца луш, вьашкауьз.

Хьаьга цуаш ма еу тахан
Селан благаьр хьайжараш,
Дунен хьажал хьаьгар лаха
Тоам ца хеташ баьглараш.

Дукха дайна лавка карт.
Це майдане. Бийса. Сатем.
Укхаз сонна шара ма хоз
Мехка дего ях еарт.

Ленин... Ленин веннаь йоахар,
Хьанз из алхха тхьайса ла.
Москва, мехко тахан доахар
Да шоя баьччо доаха са.

Из мавзолей бларгалича
Дагауьх валар дац,
Вахар яхар фуд хьа хайча,
Ленин веннаь ла ардац.

Москва, хьа я дегга курал,
Москва-дунен сердал я,
Укх дуненга ираз кхуьдор,
Москва, Москва, из хьа я.

Москва, Москва! Це майдане!
Дам детлу даьхен дог!
Хьаьга хьажаш ма-д ер дуне,
Хьаьга баккха герташ ког.

Укх шерарча хьалхарча 9 бетта балха овсарал 29 процент совьезкхьай, хьаьта ре-монт балхашка бода мах 14 процент чужнаьха баккхаш.

Цу гюлаьхаша торо хилий-тай ремонтна балхашка бода мах длабахийта лавкхалчул 1 миллион 312 эзари 900 сом чужнаьха баккхаш.

СССР-а столица — Москва. Це майдане.

Республикан промышленносто тлехьаочашьий 10 бетта план

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцен 40 шу дизарга кердача кхалхегам толамашца йода Нохч-Галггай АССР.

Республикан а Совнархоза а промышленносто 10 бетта 1957-ча шера йола хьаьра план 103 процент кхоачашьий. 1956-ча шера цу ханна хийцаьчул 12 процент дукхалга арахийдай промышленни продукция.

Дукхка тлехьаочашьий шой планаш мехкадаьта доакх-кача, мехкадаьтташ тайп-тайпара даьтташ доахача, хими-чески промышленносто.

Продукция хьаьра длабод мах планаша лавкхалчул чух-наьха баккхарца 48,3 миллион сом пайда беннаб.

АКХАР ШЕРАШ ЧАККА Д'ИНЧУРГЬЯЦ ВАЙНА

ДЬЯКОВ А. З.

ГИКАЛО Н. Ф.

КИРОВ С. М.

ОРДЖОНИКИДЗЕ Г. К.

БУТЫРИН Я. П.

БУАЧИДЗЕ Н.

Галглай эггара хьалхара революционер

Галглай кьамах эггара хьалхара революционер болх болаббб нов. Албогачиев Тлоха Ювсап.

Ю. Т. Албогачиев заь 1887 шера Нохч-Галглай АССР-а Насарен района Экаж-кьонгий юрта. Дан нане ахархой хиннаб шун.

Ювсап да, шийх тийша вола 12 дезалхо кхаббал баьча балх хьалхалаш хлама а ца хинна, болх бе Гуржегла вахав 1899 шера. Цуна вахав Ювсап а. Цига вахав цхьа шу даьнначул тлехьагла да шавена, Ювсап Картвелишвили аха гурже волча балха Тбилисе высав.

Кхетам болаш а хлама де тлеш а р хилар белгалдаьла фусамдас, юхьерча школе деша даьннав Ювсап. 1904 шера дига дийна а ваьна, Тифлисерча ремесленни училище деша вахав из.

1906 шера ремесленни училище хиннача СДРП кружка юкье вахав из, 1907-8 шера кхедархой подпольни совета юкье эхержас.

Аькьи, дешарат мукьа йолча ханара каникулаш ца а вайа галглайта юкье пропа-

АЛБОГАЧИЕВ ЮВСАП

гандан болх беш длаьш хиннаб шун.

Токарни слесарни. Балха подмастерье а кулаш 1908 шера ремесленни училищера дийна ваьннав из.

Цул тлехьагла шойа юртарча наха юкье политически болх баьб цо.

1912 шера 'Керч яхача городе, рельсо-прокатни заводе токарал балха вахав Ювсап. Цу хана боллошта йийта толеш баьнан долаш, пачахьалхен думан фракце член (член фракции государственной думы), нов. Бадаев керте а волаш боллошта яьча забастовкана юкье дикка даьла лашар цо. Политична бе ца вахар дукьа цигара веьда из, Шолжа-Глал тла а вена, 1913 шера 'Англо-Русское общество' яхача междуттан промыслаш тла балха вахар. Нов. Бутенкоен тлехьагла, (1930 шера ЦКК член хиннача) нов. Войковен боллошта юкье пропагандистки болх бир цо цига. Шоашта тешаме ца хетача наьха лар яха пачахьа лашар даьлаш, ший лар йоае шигара веьда Баку а ваха, 1914 шера Сабунче, болат лоаьдечача заводе балха вахар Ювсап. Цига, Балахонски болшевикни комитето парте дла а йийта, ший балхал совг, вэносаш а гулеш партиийни деклар а лешаьш, ук кьайла-гла нов. Шаумяна дла а телаш болх баьб цо.

1917 шера 15 сентябре Ювсап галглай мехка, ший наха юкье большевистски болх бе лаьрхля цавеча, цига доалдеш-яр Керенске временни правительство оттай Горки правительств. Цу хана Буро тла болхлой солдатски депутатий советашка болх беш хиннача н.н. Элердов Ехубанинен, Палвандашвилинен, кхьарчен дла а кхийта галглайта юкье советски лашаьла болх болабир цо.

Нохчаштен Галглайтен юкье шойа кьамах коммунисташ бацар цу хана, хлаьта а, дукьагла кхетаме а революцион уйла йолаш а бараш партена юкье брабалир Ювсап.

Пролетариати лоаман кьамий кьаьгеамхой влешагикхетарна дукьагара, йоккхалг йола контрреволюционни дукьаьяр белоказакши, лоаман кьамашта юкьера бляьхий нахи. Царцарча кьосама Пятигорске влешагикхетар нов. Буачидзе председатель а волаш, н.н. Кирови Фигатнери членаш а болш социалистический съезд. Тлехьагла, Пятигорскера Буро тла хьалхара нэ длахо а болх бе. Цун болх дла да бахитара дукьа контрреволюционераша хйрийи галглайи влешагикхетар.

Н.н. Буачидзе Кирови енача заданех, ший дегла боккхакхерам а болаш, царна юкье машар оттабеш а, из хьан кулгий гулакх да нахага длаьойташ а болх бир нов. Албогачиев.

Цу шерашка нов. Албогачиев Ювсап лашаьла тлешаьла балхаци, Правда яхача, № 296 (4430) йолча газета тла 1929 шера, 16-ча декабре яьдаь да: «1917 шера хиннача галглай кьаман съезде а большевикни га даькххар Албогачиев Ювсап; шох тарра, граждаски том болча хана эггара активни дола дикьа цу тлеш тла а лешаьш цо, эггара кхерамелг бекхоткхемелг йолча моттигашкен, дукьказва а ше дийна ваьсара тешам боьача моттигашкен нийлуш а хилар из».

Революционни тлешаьла совета члени чрезвычайни комиссар волаш Серго Орджоникидзе керте этгачул тлехьагла, Бичераков хьаа белобандит хьалха а волаш, 1918 шера юха а глайтар белоказакши. Цу хана Буро тла улушашта юкье тлешаьла хьалха мугларат том беш а хилар, цул тлехьагла кьаьста тлешаьла деклар а долаш ваха, съезде баьха делегаташ туйбеш галглайи черсни мехка а хилар нов. Албогачиев.

1919 шера, Шкуро яха инарал керте а волаш Деникина бляха эскар Бурони галглайи доьонашкх кьаьчача хана галглай тлешаьшкен, нов. Орджоникидзе прижазаш н. Калмыковс шийга хьабенача черсий тлешаьхой — 200 гора баренне керте а волаш том а бир Ювсап.

Ворх ден юхадийттар вайбара, тлешаьла кьаьчача кийдене, тлешаьла говзал ховш бола начальникар керте латташ дола белогвардейски эскар.

Тлехьагла, нов. Орджоникидзе галглай мехкара ара а ваьна Москва ваха вийзар. Из на кьаьвакххар кхерам болаш а бекхоткхем а гулакх дар. Моттигаш дикка йовзаш а тешаме новкьост а волаш Албогачиев Ювсап дир из гулакх. Хевсурете гюлла, Кавказски лоамех дехьа да баьча, маьршагла никь кхь бацар. Хевсу-

раш бар, шойа мозгара кул-галла аьсар 9 новкьост а вийна тлехьашка баьнна нах. Гуржий мотт ховш Ювсап а хиларга ае доаш тлехьаьлар уж цига гюлла.

1919 шера эггара халагла йолча моттигашка гюлла (никь болча белогвардейски посташ латтар) кхоза Кавказски лоамех дехьен-сехьен ваьлар Ювсап, Тбилисерча подпольни Краевой комитеташа буьзам хьаллоаттабеш. Галглай Революционни Комитета член вар из цу хана.

1920 шу долаьла канна деникинш бокх а баь вайбараш котбайнмачул тлехьагла, Галглай Революционни Комитета председател хержав из. Цу хана денз партиийи а советски а органашка доькхийча балхаш тла — Галглай Исполкома председател волаш а, Особополномочени ЦИК Горски республике волаш а, Галглай партокома Секретарь волаш а, Горски республике ВКП(б) КК член волаш а, иштта кхьча а кертерча балхаш тла хинна нов. Албогачиев Ювсап.

Албогачиев Ювсап веннав 1954 шера 23 июле Фрунзе, яхача городе. Цу шера 27 июле арадаьннача «Советская Киргизия» яхача газета тла яьдаь да:

«Длаьденна хиннача халача лашарах 1954 шера, 23 июле веннав. 1915-ча шера денз ССКП член вола Албогачиев Тлоха Ювсап.

Кхуьш воаглаш денз революционни болх лешаьб цо. Шолжа-Глал тлеш Бакуи нефтянкашта юкье пропагандистки болх беш а, граждаски том болча хана Кавказе Советски ландал оттабеш лаштача кьовсамах активни даьча лешаьш а хиннав из. Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистический революцион хинначул тлехьагла партиийи а советски а лашкхара балхаш лешаьб нов. Албогачиев.

Йоало даьвакхав вай мугларашта юкьера Коммунистический партени советски халкьани тешаме во. Из плавкха а вил да лаш вахарга вай дегашка».

З. ДАУРБЕКОВ.

АХРИЕВ Г. П.

Моастагчоа ка ца енна денош

Буро тла Сименова цларгара клайбараша гобаб партизанш мукьабоьаш даьла лоадаш кхийтгача топо мочал дохадарах лер деха волча Экаж-Кьонгий юртарча Гатнев Ногара Керамас душ:

Низ тлех хиларча клайбараша Экаж-Кьонгий юрти Сурхотен дларгара, юртарча бокхий нах, истий-бераш ара-даьлар. Деникинш бахархой цленох шераш етта болабеллар. Оаха тьаь лхь саго — царха наьгах саг маьра хланз дийна ваь, — чоаглог йир, юрта чу ле, царча лата, нагахь ошаш болх куле, цига дала а дала, аьнна. Оаха совца лархля моттиг юрта маьждиг дар, хлана аьлча из, аьча-дале, юрта юкье а дар, шолжагладле, юрта чухьа доаллари ара-хьара тладоаглар мимар тла го йиш а юр. Маьждига чу леш дола тхона дукьа гора, хлана аьлча тхо дар лакхача мимар тлара гонах гюлла барг локхаш. Мух дукьа болаш цу дийнахьа, деникиншаша лешаьда цленой «Кур нийсса сингал урла ухар. Сийсара шойагидга бийса йоакхаш хиннача клайчарна тлехьаь вораьшча баьхча хйрийи йовсараш яр галглай цленойшкх коартомаш уаьш. Шаьра лагадоагла сон а хьаь сурат: Яндиев Бурдажа Алсакбик соь ваглар маьждига юкье, боьа йисте даьлача Экаж-ев Пхьарий Мадакха цленох доаллач кхий чу йохайна. Коа тла ваьлар кьаркьаш меларах тов мо ше бесаш дола ши хйре. Кхайканза баьхка «хьаь-ший» боваш санна, Мадакхар жалеш бирса йаьхар царга. Царха цхьан хйрешо топ теа, цхьа хйли донна длаьаьлар.

Тха кулгаш царна маркьылгаш тлаьлака кюмулш дар, хлаьта а, сатехар оаха, цар длахо фу ду хьаьара дукьа. Уж ший Мадакхар цларга длачуваьлар. Тхо, барг сийдаьбакхка, лерг ирд-дехьа, фийла даьлар. Шаькьа а аьхараваьлар. Хьалхарчун керта тла бьт коь бола истол латт, когаш урагла а долаш, цу тла галабедарий коьх глайба улл; вокхан шинна а тлаьн-клай метта хлаьмаш йоажар. Метта хлаьмаш тлаьн-клай яькар, михьах нязьча вира тара ваь, ший мекьа теркар а тлешаь. Пулакх длахо сатох а йиш йолаш даьлар, хлана аьлча уж ший шойа «фесаца» босах ючуьртташ вар; вораьш, хетарахьа, — уж тхона гуча яьлар, — араьха бокххача кхейрийна юле латтийта хила мегар цар. Куха оамалах дага а даьнна, цхьаьчаьна цхьаьча хурьволаш уж ший вийкьа а вийкьа, топаш яьлиттар оаха царна. Сайна кхьаьча етгача вирийна тара хиннар босах Юлукерча волаьнна шаьра даьгадоагла — сон а, хлаьта истол керта тла лаштар а корта хьалхьа босаленгахьа ючуьвекар.

Шоаш текхачьа лаьхашкаш а хилар цу шин «баьрчун» ваьлар. Ше мо болча кхьаьгеамхой коа тла увтташ, цар пахашкаш ца уаьш сийлахьа ваьхача Экаж-ев Мадакха шолжагча жалел лийгаьул тлехьагла, тлешаь пахашкаш этгаше, дикка йирча ваьхьаьх уж ши «баьр-Фос меттал, лертгла дла-боьхка кхоккха эрша лашта а нийодаланзар доаьча гула-кха ханзаь баьхкаш цу хьаь-шаша».

Юрт йоагаш латт, эгла а ма-

1917-ча шера Октябри бутт бена аьхачар. Сийлахь-воькхча Владимир Ильич Ленин керте а латташ йолча Коммунистический партен кулгалча кхьаьгеамхоша даьдаькххар пачаьха лашаьл, длаотта-дир керда, болхлой, ахархой лашаьл — Советски лашаьл. Цхьаьбаьсда, тлом йисте баьнна бацар. Чухьара деррига контр-революционни низаш влешка а увзаш, доаьол дехьарча пачаьхаджкхенаша гю а деш, фуннагла даь а, кьаьнара, капиталистический харшорядках лор-ае глештар эсий буржуазни. Ленин партес кхайкадараш, самодержавни ший кьамани буржуазен шолжа лашаьл то-кхаш хинна дола, нохчий, галглай зламга халкь а глештар революцион новкьостал де аьнна. Цу бирсача кьовсаме нохчий кьча наьха тхьамада а хинна длаьтар тько шу даьнна вола зламга саг — Шерипов Асланбек.

1918-гя шу долаьлуш нохчий кхьаьгеамхоша тиркаца даьхача халкьий съезде вахйта ший вийкал хержар Асланбек. Цу съезде эггара хьалха вайзар Асланбека Кьылбаседан Кавказерча революционни низий кулгалхо вола Сергей Миронович Киров. Асланбекана Кировга гюлла дайзар Коммунистический партес, цун баьччас Ленин кхьаьгеамхой революционца коталонга бугаргбола наькьаш. Тиркацарча халкьашта юкье (нохчаштен глал-

гаштен юкье а) советски лашаьл длаьхьаькаьд йола из съезд йистеьинначул тлехьа-гя, Шерипов ший беррига низ а, ший деррига хьаькьаьл а тладохиттар нохчий мехка советски лашаьл оттадарна а из чоагларна а.

Тирка Халкьа Совете цхьа ше кьамаьл деш берригача нохчий кхьаьгеамхой цлешаь Асланбека аьлар: «Сийлахь-йоккха эрсий революцион ялар баьхьан долаш, тхона йоккха парглато яьннаш, парглато яькхка глештар тха даьша а тха даь — даьша а бляьшеракх лашаь кьовсаме лоаттабаш. «Хланз, тхоай вахар тоашта ма деза длаоттаде тхона тешам бонна йола из парглато оаха цлаккха а длаьлургья».

1918-ча шера гурахь Шолжа-Глал тла — Тирка пролетарски дог — моттигана тла боккхакхерам глештар. Длабалабелар «Блаь дийнахь лашта тлом» аьнна исторена юкье баха бола тлом. Цу тлешаь Шолжа-Глал тлешаь революционни болча боллошта кулгал деш вар Шерипов революционна тларгюла хинна доттагла Николай Федорович Гикало. Болхлойчул дукьагла тлешаь низаш дола деникински эскарашта дукьаьл хала тлом беш болча боллошта гю — новкьостал де дезар. Из доккха гулакх шийна тларгя вола Асланбек, цу хана Глой-ларча Совете нохчий цлешаь партизанни отрядаш влешаг-

тоаш вар. Асланбек керте а волаш йолча нохчий партизанни отрядаша новкьостал дар баьхьан долаш, Шолжа-Глал тларча болхлой дикка аьттуь баьлар цу тлеш тла котбавла. «Большевикни никь» яхача, хиннар даьлаоаш ше яьдаьча кийжка тла цу ханаш лаьца Зинаида Гавриловна Орджоникидзе яьду:

«Шолжа-Глал тла тлом бола кхо бут ха яр... Цкьа цхьан дийнахь командираша цхьана тлешаь позиция хьаьча вахар Серго. Гайна йоаьшаш толаш яьннаш: глалаглакхий чу-хьаьхьаьлар.

Цига глоргда вай, — аьлар Сергос шийча болча новкьосташка. Цигаьха длабалабелар уж, цу хана цхьаннахьа шоашта тлешаьхьаь говрий когий таташ хезар царна, дещаш мехьарч а дар.

Мала ва из? — аьнна, хьаьлтар Сергос, городе юкье гюлла хекха боагларашта хьаьха ваьнна воагларашта лаьрхля хьаьча а хьаьхаш.

Ханкьашта гю де боагла Шерипова дошлой ба.

ШЕРИПОВ АСЛАНБЕК

Хь Б. Муталиев

...Цу деношка хиннача хлаьмаьх дукьа дуьц Ногара Керамас. Влалла сатох а цамоаьгаш лашаьш дуьц цо цу деношка моастагчел том мо майра латаш Яндиев Болажа Алсакбик вер. Цо шлешар йоах, низаш цхьаьтарра деьча а, дещанал кьонахчулаш моастагчел тлеш болаш, шоашта нийсденнахь герзаьша — топапа — тешача, баьхьанца — белача етташ, мамотга моастагчел боабеш хлаьта а юртарча ца боьдаш, моастагчун карах байна дукьа а кхал а ма а нах. Царна юкье а белгал воах цо цхьа шу хьалха наьсарен Буро чу галглай моьх влешагикхийтгача Ленин аьлтатча Орджоникидзега мехка хьалхара из тлаьшаш хьаьмаьл даь вола, Экаж-кьонгий юртарча ара ца а волаш, деникински бандаш латаш юрта чу вийна Муталиев Пхьарчий Сайит.

Гатнев Керамас белгалбоах, моастагчо юрт длаьлаьчул тлехьаглар юртарча ара ца а болаш, майра цунах лийтаь дукьа а нах: Алмазов Индарбехжий Идрис, Еьлоев Ханакхев Юьдарха, Алдиев Бате Гаддала Маьмади, Муталиев Жандара Юмар-хьаьжа, Чонкара Гойсам, Аушев Осме Юсуп, Товмарзий Мурадгал, Цечоев Кьоже Жамарза, Луьга лашаьха, Товбора Товмарза, Гатиев Тужий Дударкьа, Андаьдов лашаь-хьаьжий Албаст, иштта кхь дукьа а бараш.

Тахан, Сийлахь-боькхача Октябра 40 шу дуьзача дийнахь дечу царна баркал а яхаш, хлаьта а юха а ваьна дукьаьл увт цу сий долча кьонахий сибат!

Нувра гла а телаш, отрядана хьалха а ваьнна, гоьр хекха водар куот дола дошло. Дегройна вайзар из: из вар Шерипов Асланбек, нохчий кьча наьха тхьамада, Тирка халкьан 4-ча съезде вайзача хана денз, из дикка вонзаш вар Серго. Из фуд цо лешаьл, из-м нийса пулемета тларгешаш ва. Соцаь нил! — аьлар Сергос.

Кхьча улуьдгит байна, баргашта гучура кьайла маьаьл-лангехь, дошлош, мехьарч а шокарч а дещаш, моастагчунна тлешаьра тла тлом болаьлар. Моастагчун пулеметаш сайдар. Окопашка чурч хьалхара а байна, нокхаша шоашта баькхача новкьа чухьаьлар эрсий бляхой а.

Майрра, чехька чу а хекха, Шерипова отрядо тлом барца цлешаь тлешаьхой йоккха котало яьлар.

Дикка а майра клайт ва хьо; Шерипов, — аьлар Сергос кьонача нохчочунга, тлом чакх-баьнначул тлешаьл, из шийна тлешаьча.

Шерипов кьовсаме лоаттабаш дола гулакх длаьтесса дитанзар, цо гловтаьбаьча, эзараш болча нокхаша чакх-дэькххар из.

1920-ча шера 17 марте нохчий Шлешаь эскарча отрядаша, Шолжа-Глал тларча болхлойча цхьана, Орджоникидзе Киров кулгал а деш, Шолжа-Глал деникинхь Юлеш-ийр. Цу хана денз Советски а хинна длаьтар нохчий моьх.

Х. НСМАЙЛОВ.

Из донкха ираэ да

Советски йаьдал бахьан долаш торо хиннай сога институте лакхера дешар дийшаь а

яьнна лор хила. Хланз со сай республике лорий болх беш я. Къаьгеамхаша дарбаш де йиш йолаш се хиларак чоагга дега тоам кулаш бу аз сай болх. Советски йаьдал хана лоаман кхалсага йилман масе а даькье шерра хьайилай йаьлаш. Малача наха нийсса бокьонаш а йолаш Советски Союзан гражданах хиннаб парех. Из доккха ираэ да.

М. МАЛЫСАТОВА, лор.

Октябрь сийна дика къаьбегараш

Шолжа-гали тларча мяс-комбината къаьбегамхаша доккхийча балха толамаша беггалдовкх Сийлахь-Йоккхача Октябрьски Социалистически революцен 40-шу дузаш дола 7-гя ноябра дега дн.

1957 шер 23 октябре 10 бетта йола пачкаьбегамхаша план кхоачашье аьнна Сийлахь-Йоккхача Октябра сийна даь тла-лоадамаша кхоачашаьра; кхы длахо а цар шой балха оьсарал чоаггаьра а ловш баркал алаьра телеграмма йаьтар Шолжа-гали тларча Ленинна цие-рача районни комитете мяс-комбината коллективага.

Дукха а ба мяскомбината къаьбегамхаша юкье, дика даьта лаьарча цияьха бола вай нах а. Масала, доахан чу-долча базан заведующий вола Измаилов Абдул-Хамид а, начальник цеха вола Таймасханов а, боллой бола кхалнах-галаьлай Долакова южарий а ишта кхы дукха а. Цар хла-ра бетта кхоачаш а тлехкхоачаш а ю шой балха нормаш.

Кхы а чоаггаг къаьбегарла оаха, — йбах новкьоста Измаилов Абдул-Хамид а, вай пачкаьбегамхаша ираьен кхыча пачкаьбегамхаша йаьхегла хали-тарна.

Новкьост Измаилов балха тла ка йолаш хиларгаг мяс-комбината кулгалхоша сий ду-цун. Абдул-Хамид вай рес-публика юха мейтаоттаьлай йолча хана Алла-Атарча мяс-комбинате хьай баш доьдоьча базэ заведующий хиннав.

А. ДОДОВ.

Октяб्रो кхалсага ираэ деннад

Советски кхалсага дукха дикаш кхачийта Сийлахь-Йоккхача Октяб्रो. Хьалха, пачча-хьа йаьдал долча хана дола-ча хламанна мутлаха хила езаши лар кхалсаг. Советски йаьдало малача наха нийсса бокьонаш енай хланз кхалса-га.

Октяб्रो кхалсага еннача бокьонех кертера бокьо я де-ла йиш йолаш из хилар. Юкьерча школера тлехдика дийшаь яьлар со. Хланз Шолжа-гали тларча нефтяной институте дешаш ягга. Чоагга безаме, гулакхаша болаш гланишар институте со а, со санна кхьобла нохчий-галаьлай студентш а.

Тахан сийлахь-Йоккхача Октябром 40 шу дузача дийнахь ираэаь дикшаь долча сай де-га

Тара баркал оал аз тхоашта ираэ денна советски йаьдал даьккхача даьшта, Советски Союзан Коммунистически пар-тена.

ДИДИГОВА ДИНА, нефтяной института студентка.

Коммунистически партес еча йоакхон мах баь варгвац

Даньнан а денна се йаьми-та волаш аьсача хана длаьор-ча сай вахара аз уйла йича, сона салолам кулар советски адамаша хьалхалатта вай Коммунистически парти дагае-

кача. Со санна даньнан ден-на дьса бер-бо деша даха, сер-дало эца йиш яьар хьалха ца-риам йолча хана. Бляьхийча

ГАЛАЕВ ХЬАСАН.

Шовэткаьлагашу

Доакх аз тахан илли хьона, Дунен адмий сийлахь ций! Шовэткаьлагашу, ла ях кхоана

Хурда вахар кхы а клай. Зама хийца вурийтаьлагу! Керда вахар бахьан долаш, Латтарга хьо адмий дегу

Халкьаша хьай ираэ телаш. Революцес сибат хийца, Ленина цу партес хьехаш,

Халкьа боахам шербеш хийца, Мохк хьабена тоадуш, хозлуш.

Бляьхий са мохк хьо ба тахан: Миллиардаш ялати хьа да, Адмий из вахар кхоана,

Геттар кхы а хозаг хурда, Дошу, аьшк, клор, мехкадаь-та...

Еза даьхе, да хьа дуккха, Хьа заводаш ийбай шортта, Тлехь-тлехь вахар айдеш

лаккха. Кхетам, дешар партес шердаьд, Даькьал тлехь кхее лерхаш,

Кхьабоб лораш, аьрономаш, Даьхен йилма чоагга лакхдаьд.

Эрсе, узбек, галаьла, нохчо... Цхьан цен вежрий тахан хиннаб.

Еза партес — вай цу баьччо, Уж доттаьлагаш чоаггаьдеш.

Коммунизман новкьа даьнна, Боахам лакхеш, цхьобогло чоаггаьдеш,

Ший низ лакхеш хлара денна, Дода халкь гл майрра баркаш.

Ираэ, вахар, глздынна дог, Майрра юьра эьрадолаш, Блар ма кхоача боккха са

мохк, Ма бий тахан белаи, ловзаш, Доакх аз тахан илли хьона,

Дунен адмий сийлахь ций! Шовэткаьлагашу, ла ях кхоана

Хурда вахара кхы а клай.

Сийлахь — воккхача В. И. Ленина баргаш хьадийла, сакхетам чу енача вай Россен

болхой классо паризман дукь тлехь цла а кхьеса, ада-мий бокьоний, кьамий бокьоний

нийса нийс длаьхьарбоа-наш хьалаьдар 1917 шер. Коммунистически партес, советски правительствоси тьама

кчал ламьар миска пых.

Цхьаккха хлама ца эшаш, дукьале, йоаьнаш дешаш кьава аьтув белар сона партес

Мехкадаьтан института 4-гича курсе дешаш ва со хланз. Кьаста се дийша вьалча, йаь-дало саьга хьабена болх биза

кхоачаш а беш, советски адамий хьал-торо тоарна, коммунистически партена гл дьарна

сай са а цинз а кхьодердаь аз.

Т. ГОРБАКОВ.

Шовэткаьлагашу октябра цийга

Даьхе, баллийа хьо яккха, аьнна, Дунен адмий сийлахь ций! Дукха ций мехкад, йаьржа бийса

хьона тлехь аьнна Тахан Сийлахь шовэткаьшу дьизад.

Хьайна тлехьа балан беза кхера, Ленина товггаца лоалабеш,

ла хьайилай коммунизман эра, Парти я хьа

нийса баьччал деш. Хьо са мехкал ниболашаь цхьаккха

Львтан бугь гл кхы мохк болаш бац. Хьона кхьерам дац

Цхьаккха аькха. Бокьо хьа я, хьарцо хьона яц.

Капитала даьшца нийсхо кьувсаи, Хланз а

мукьабаланза ба нах. Аз санна, хьо тахан даькьал бугьш

Фордал дьеха миллионаш бах. Тема дукьлар

Республикан совнархоза промышленносто итт бетта йоагга план кхоачашьай

Нохч-Галаьлай экономический административный района хал-кьан боахаман Совета а ерри-гача республикан а промышлен-ленни предприятий коллектива-ша толаме кхоачашу Сийлахь-Йоккхача Октябрьски социали-стический революцен 40-ча шер

сийна тланийца социалистический декхарап.

Ханал хьалха, 23 октябре, кхоачашьай итт бетта йоагга

валовой продукцон план. Тлех-кхоачашьай мехкадаьта даьк-кхара, сийрда нефтьпродукти, авиадаьтш, фенол, аьстон

даьккхара, трикотаж, когий

Гирс араьчара, хьайбай даьта даьккхара план. Яр бутт ча-кьобалаш араьхийча кургья ит-тий миллионий мах бола про-дукция.

Республикан совнархоза пред-приятеша яр шу долаьлаьла денз соаьха укх ханнарчул 200 миллион сом дукхагга араьхий-чай промышленный продукция.

Балха оьсарал 1956 шер ыс беттаца нийсйча 10,4 проц. лакхьеннай.

Ийс бетта араьчара продук-цен шийх длаьода мах локба-рагга пачкаьбегамхаш аьхач 40 миллион сом совгга кхьодаь.

«Ингушский» совхоза Йоккхача Ачалкхьара отделене доьр-каш ба Ганиева Марема, Розе, Аьсети яха южарий.

Укх шер длаьаьча итт бетта, Сийлахьча Октябром 40 шу дьизара сийна яьхе а этта цар

яькхай: Марема — 2000 кг, Розас — 1894 кг, Аьсети — 1892 кг, шура хлара латтарга.

Южараша — доьркаша йоах: Тхоаш хьожаш дола доахан корнеплодаш, силоси, бар-ден кхьыдола доькьари хьужаш кьоб оаха. Кхьабар санна

чоагга лорхлеме да, уж хан-ханаьха леттар а цлена лела-ла а. Уж гулакхаш дарца шура дукхагга а лу, доахан цле-нахи хозаьх а кул.

Длахо йодача хана а да тхо, — йоах южараша, — вай даь-хе йаьхьегла хилиьтарна кхы а даькагга болх бергболаш.

Сурта гл: Ганиева Марема, Аьсети.

З. ДАУРБЕКОВ.

«Ингушский» совхоза Йоккхача Ачалкхьара отделене доьр-каш ба Ганиева Марема, Розе, Аьсети яха южарий.

Укх шер длаьаьча итт бетта, Сийлахьча Октябром 40 шу дьизара сийна яьхе а этта цар

яькхай: Марема — 2000 кг, Розас — 1894 кг, Аьсети — 1892 кг, шура хлара латтарга.

Южараша — доьркаша йоах: Тхоаш хьожаш дола доахан корнеплодаш, силоси, бар-ден кхьыдола доькьари хьужаш кьоб оаха. Кхьабар санна

чоагга лорхлеме да, уж хан-ханаьха леттар а цлена лела-ла а. Уж гулакхаш дарца шура дукхагга а лу, доахан цле-нахи хозаьх а кул.

Длахо йодача хана а да тхо, — йоах южараша, — вай даь-хе йаьхьегла хилиьтарна кхы а даькагга болх бергболаш.

Сурта гл: Ганиева Марема, Аьсети.

З. ДАУРБЕКОВ.

Капитон Чажкиев

Болх чоаггагга бергба вай

Советски мохк тахан шовэ-ткаьра боал. Сийлахь а боккха а ба советски адамаша цу 40 шер таханега хьабена нийс. Лениноски коммунистически партен хьалхленца вай ада-маша геттара чоагга лоттаьб

кьовсам бахьан долаш, цхьан-на а хламо бокхорбоаца низ а хинна длаьтаь вай социали-стический мохк.

Советски йаьдал бахьан до-лаш кьаьстта чоагга бокьо

ыйнай паччаьха хана нохч-галаьлай дар мо толаьб даьк-кача кагийча кьамий. Полити-чески, боахаман, културан

гулакхаша цхьаккха а бокьо йоаьш дар вай кьаьмаш. Цу-дукха влалла а тамашийна дац

пращански тема шерашка нохч-галаьлай Советски йаьдала моастагаша дукьала шой

са ца кхьодеш чоагга латар. Кьаьстта белгалыьха дог доа-гга културан фронте Октябром

вайна енна йоккхий бокьонаш. Воай меттала йоаьш-дешар да-цар вай. Вайна из делар Октя-бром. Вай хьахилар воай жу-дожественни литература. Галаь-лай кьаьман исторе чу эггара

хьалха араьйина пьесаи, сти-хаш, тахан шоаша вайгара баркал долаш, вай дьаьшча

латтача Мальсагов Зоурбикен Беков Темботен кулгалша

язьль я. Хоза а дика а цар бола-баьча новкьа кьаьбегамхаш ираэ долаш хьаьвагга со, форма

кьаьман а йолаш чулоаьам со-на. Тракториста декхарап

хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

на. Тракториста декхарап хланз сайга кхоачаш дуьлурт-долаш санна хет сона.

Хланз гурахь длаьовш йола култураш ханал совгга

га ек вай меттала граждански

тем тла Советски йаьдал бахьан байнарах, вай промышлен-ности, социалистический кхашка

къаьбегаман толамаш доаьаш боаьхарех йола керда стихаш,

керда поэмаш. Хланз а галаь-лай меттала цхьаккха роман

